

ΑΝΔΡ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, πρόεδρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Η ανθρωπότητα μπήκε στη δεκαετία του '80 με δυσοίωνες προοπτικές. Αναμφίβολα τα προβλήματα που αντιμετωπίσαμε στην πρώτη κιόλας χρονιά της δεκαετίας, ήταν πολλά και κρίσιμα. Η άλωση αυξανόμενη δομική κρίση του καπιταλισμού ήταν το κύριο χαρακτηριστικό του 1980. Αυτή η κρίση δε μπορεί να συσχετιστεί με παλιότερες (1929, '30). Είναι μία κρίση, που ξεκινά από το στένεμα των δυνατοτήτων για μαζικές περφορές επενδύσεων από τα μητροπολιτικά κέντρα. Σ' αυτό όμως τον περιορισμό προστέθηκε στην κοινωνία μας ένα νέο χαρακτηριστικό: Η μετακίνηση της παραδοσιακής διομηχανίας από τα μητροπολιτικά κέντρα προς την περιφέρεια και η αναγκαία επένδυση της με νέες πολύ προχωρημένες μορφές τεχνολογίας. Αυτή η διαδικασία εμετακίνησης των κλασικών διομηχανιών από τις μητροπόλεις στην περιφέρεια, στον τρίτο κόσμο, δημιουργεί μια ένδομηκη άνοξη, η οποία σήμερα αποτελεί το κύριο χαρακτηριστικό των δυτικών οικονομιών (Αμερική, Καναδάς, Ευρώπη).

Βρισκόμαστε σε μία περίοδο μηδενικής αύξησης του εθνικού προϊόντος όλων σχεδόν των χωρών της Δύσης. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο η συνέχιση της πετρελαιοτικής κρίσης ξέφυγε ακόμα περισσότερο τα προβλήματα και άδραξε στην αναστροφή των εσόδων εμπορίου. Η μεταφορά πλούτου δε γίνεται πια από τις πετρελαιοπαραγωγικές χώρες προς τη μητρόπολη, αλλά αντίθετα. Αυτή η αλλαγή δημιουργεί καινούριες προοπτικές, αλλά προκαλεί και νέες αναστατώσεις.

Μπορούμε να πούμε, πως ο ανταγωνισμός τόσο στο εσωτερικό των χωρών για την κατοχή του στάσιμου πια εθνικού προϊόντος έγινε σκληρότερος, όπως σκληρότερος είναι και ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις διάφορες χώρες στην αντιμετώπιση του προβλήματος. Αυτή η κρίση δε μένει πια μόνο στο επίπεδο των καπιταλιστικών χωρών, αλλά αρχίζει να φτάει και τις χώρες του εύπαρκτου σοσιαλισμού, με αποτέλεσμα και εκεί να διακοπαστε ροές από μία νέα κρίση, π.χ. η σύγκρουση στην Πολωνία, τις προσπάθειες της οποίας κανείς δε μπορεί ακόμα να προβλέψει. Σίγουρα όμως και εκεί συντελούνται ουσιαστικές αλλαγές.

Η κατάσταση αυτή, που είναι συνθήκη και ένταση αν θέλετε, της μαχητικής συνύπαρξης που διαπιστώσαμε από την εποχή της εκλογής του κ. Κάρτερ, εξύψωσε ακόμα περισσότερο την περασμένη χρονιά.

Τόσο η συνέχιση της Σοβιετικής επέμβασης στο Αφγανιστάν, η σύγκρουση ανάμεσα στο Ιράκ και την Περσία, αλλά κυρίως η προσπάθεια που καταβάλλεται από τις Ηνωμένες Πολιτείες για ανάκτηση του χαμένου εδάφους και τον έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών περιοχών, δημιουργούν νερόστασια ενδυνάμυνση για την ανθρωπότητα.

Η στροφή της Κίνας και η ταύτιση των συμφερόντων της προς εκείνα των Ηνωμένων Πολιτειών, συντελεί σε αυτή στην ακόμα μεγαλύτερη ένταση των σχέσεων ανάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις.

Η υπόθεση της διεθνούς ύφεσης και ειρήνης δε φαίνεται να προωθείται. Αντίθετα με την έκλογη του κ. Ρήγκαν στην προεδρία των Ηνωμένων Πολιτειών, η μαχητική συνύπαρξη κλείνει ξανά προς μία νέα φυγροπολεμική εποχή. Κι αυτό θα είναι το αποτέλεσμα της ύλοπισης των προεκλογικών θέσεων, του κ. Ρήγκαν ότι:

- 1) Θα παγοποιηθούν οι συμφωνίες ΣΑΛΤ 1 και II. Οι δυσκολίες, που εμφανίστηκαν στη διάσχεση της Μαδρίτης δείχνουν το κλίμα, μέσα στο οποίο θα κινηθούν οι δύο υπερδυνάμεις.
- 2) Θα αυξηθούν οι έσποισμοι σε μία προσπάθεια των ΗΠΑ, να κερδίσουν την πρώτη θέση.
- 3) Θα προχωρήσει στην κατασκευή της δούδας νετρονίων και στην εγκατάσταση των πυραύλων Πέρσιγκ και Κρούζ στην Ευρώπη, κάτι που στο παρελθόν Ευρωπαϊκές χώρες αρνήθηκαν να δεχτούν.

Τέλος, ο κ. Ρήγκαν εγκαταλείποντας την πολιτική των ανθρώπινων δικαιωμάτων θα προχωρήσει στη στήριξη των δικτατορικών καθεστώτων, που εξυπηρετούν τα συμφέροντα των ΗΠΑ. Δεν είναι έτσι τυχαίο το γεγονός, πως καμία ουσιαστική αντίδραση δεν υπήρξε από την πλευρά των ΗΠΑ ή των Ευρωπαϊκών χωρών στην πρόσφατη κατάλυση των ανακίμων δημοκρατικών θεσμών στην Τουρκία και την εγκατάσταση μιας στρατιωτικής δικτατορίας.

Δε θα ήταν υπερβολή, αν κανείς έλεγε, πως το βασικό, το κυρίαρχο καθήκον των δημοκρατικών δυνάμεων της ανθρωπότητας άδολαφης στη καινούργια χρονιά, είναι η ένταση της πάλης για μείωση των έσποισμών, για κατοχύρωση της ύφεσης και ειρήνης. Προς αυτή εξ άλλου την κατεύθυνση ήταν και οι προσπάθειες του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στον περασμένο χρόνο με τις συναντήσεις των 5 σοσιαλιστικών ηγετών της Ν. Ευρώπης, στην Κέρκυρα και τη Βαρκελώνη και των έπισκεψών και επαφών που είχαμε στη Δυτ. Γερμανία και την Αγγλία. Χρειάζεται βέβαια πολύ μεγαλύτερη προσπάθεια. Κι είναι πράγματι κόλμα, που ο περασμένος χρόνος μάς στέρησε τις υπηρεσίες του πιο μαχητικού προασπιστή της υπόθεσης αυτής, του Προέδρου Τίτο. Η απώλεια του Προέδρου Τίτο αποδυνάμωσε όχι μόνο το κίνημα των αδερμύτων, αλλά και όλους εκείνους τις δυνάμεις που μάχονται για εθνική ανεξαρτησία και ειρήνη.

Πιστεύω πως οι ίδιες οι ανάγκες θα δημιουργήσουν ξανά τις προϋποθέσεις για την επαναδραστηριοποίηση του Κινήματος των Αδερμύτων, το ξεπέρασμα των εσωτερικών αντιθέσεων του και την άμεση και αποτελεσματική παρουσία του στον διεθνή χώρο.

Το κλίμα αυτό της εξήγησης και η αναπαράσταση κύρια των συμφερόντων των δύο υπερδυνάμεων, δεν επέτρεψαν την επίλυση των μεγάλων διεθνών προβλημάτων της περιοχής μας. Έτσι, η Κύπρος εξακολουθεί να βρίσκεται κάτω από την κατοχή του ΑΤΤΙΛΑ, ενώ οι Παλαιστίνιοι συνεχίζουν τον αγώνα τους για την απελευθέρωση της πατρίδας τους και τη δημιουργία ενός δημοκρατικού κράτους.

Την εικόνα αυτή της ανθρωπότητας, ήρθαν να συμπληρώσουν οι διδικοί σεισμοί στην Ιταλία και το Αλγέρι και οι τρομοκρατικές ενέργειες με κορύφωση την πολύνεκρη έκρηξη στη Μπελόνια.

Σ' αυτό το γενικό περιβάλλον κινήθηκε και η χώρα μας την περασμένη χρονιά. Κι έμοιαζε, σαν χώρα, σαν οικονομία, υφιστάμενη τις επιπτώσεις από τη διεθνή κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος. Οι διαστάσεις όμως είναι πολύ διαφορετικές, πολύ μεγαλύτερες όση την κατάσταση στη Δύση. Μπορούμε να πούμε, πως το θέμα παρατηρησιμότητας της ελληνικής οικονομίας είναι πραγματικότητα και ύφεση, ανεργία, απορρύθμιση επενδύσεων, αποκεντρώμενη ανάπτυξη, πληθωισμός και στασιμότητα υποτίμηση της δραστηριότητας. Οι διαστάσεις της κρίσης οφείλονται στην πολιτική που ακολουθεί η κυβέρνηση της Δε-

ξιάς, η οποία ταυτίζει τα συμφέροντα του λαού μας με τα συμφέροντα της οικονομικής αιγάρχειας ντόπιας και ξένης. Η περασμένη χρονιά — ιδιαίτερα οι τελευταίοι μήνες της — ήταν καταλυτική για την υπόθεση της ένταξης της χώρας μας στην ΕΟΚ. Ήταν η χρονιά της απομυθοποίησης. Τα στοιχεία, που ήρθαν στο φως, οι διμιλίες των ιδίων των υπουργών της Ν. Δημοκρατίας, οι αποφάσεις των οργάνων της ΕΟΚ, έδειξαν πως η θέση του ΠΑ.ΣΟ.Κ για ειδική σχέση και όχι ένταξη, ήταν η σωστή για τα συμφέροντα του λαού μας. Ο επανόρθωσος που διαγραφόταν στον ορίζοντα με τις υποσχέσεις και την προπαγάνδα της Ν.Δ., άρχισε να χάνεται σιγά — σιγά και στη θέση του να μπαίνει η σκληρή πραγματικότητα των αριθμών.

Ιδιαίτερα αρνητική για την πορεία του τόπου μας, ήταν η απόφαση της Δεξιάς για επανένταξη της χώρας στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ. Η έπιστροφή — πέρα από το γεγονός ότι έγινε χωρίς να εκπληρωθεί ο όρος, που η ίδια η Ν. Δημοκρατία είχε θέσει (δηλαδή η αποχώρηση του ΑΤΤΙΛΑ από την Κύπρο) — έγινε και κάτω από όρους, που δημιουργούν κινδύνους για τα κυρίαρχα δικαιώματά μας στο Αιγαίο. Παρά τη σκληρή εμπειρία μας από τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ, καθορίσαμε σαν επιδιαιτητή στις εδαφικές μας τον Αμερικανό ναύαρχο!

Η χρονιά που πέρασε ήταν ακόμα μία δύσκολη περίοδος για τους εργαζόμενους. Είτε αυτοί ήταν στο χωράφι, στο εργοστάσιο, στις βιοτεχνίες, στο μικρό μαγαζί. Η πολιτική της μονόπλευρης λιτότητας χτύπησε ουσιαστικά αυτές τις τάξεις, αυτά τα στρώματα. Δεν θα ήταν υπερβολή, αν λέγαμε πως ιδιαίτερα για τους μικρομεσαλούς η περασμένη χρονιά ήταν η πιο μελανή!

Τέλος, η νεολαία μας αντιμετώπισε και αυτή την αυταρχική πολιτική της Δεξιάς, που στραγγαλίζει την Παιδεία και δημιουργεί κινδύνους στη σωστή μόρφωση και ανάπτυξη της νέας γενιάς.

Μέσα σ' αυτά τα γενικά πλαίσια κινήθηκε η χώρα μας το 1980. Όμως, το κύριο χαρακτηριστικό του 1980, και νομίζω έχουμε υποχρέωση να το πούμε, είναι η βεβαιότητα, η πίστη, που πέρασε στην τεράστια πλειοψηφία του λαού μας, πως το λαϊκό μας κίνημα έχει τη δυνατότητα, μπορεί, να ξεκινήσει την πορεία προς τη μεγάλη Άλλαγή.

Ο τόπος μας, όπως και η ανθρωπότητα ολόκληρη, περνά μία κρίσιμη περίοδο, και για την αντιμετώπιση της κρίσης χρειάζεται μία κενόρνηση, που να σπρώχνει στην πλατιά λαϊκή βούληση.

Χρειάζεται ένα πρόγραμμα, που θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για το ξεπέρασμα της κρίσης. Χρειάζεται μία Βουλή, που να ανοίξει νέους ορίζοντες στον λαό και το έθνος μας. Χρειάζεται να εμπνευστεί ο λαός με πίστη στις δυνατότητές του, με νέες ιδέες, με νέες αρχές, νέους στόχους. Χρειάζεται να περάσουμε από την εποχή του ρουσφετιού, της μετριότητας, του φακελώματος, σε μία εποχή σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και δημοκρατικού προγραμματισμού της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής πορείας της χώρας μας προς το μέλλον.

Το ΠΑΣΟΚ, στα 6 χρόνια ζωής του, έδωσε έδειγμα γραφής, που αποτελεί τον κύριο φορέα αυτής της Άλλαγής. Και πιστεύουμε πως η νέα χρονιά, μία ελλογική χρονιά, θα δώσει τη δυνατότητα στον λαό μας να πραγματοποιήσει το όραμά του. Προς αυτή την κατεύθυνση, έμεινε στο ΠΑΣΟΚ, δουλεύουμε με όλες μας τις δυνάμεις. Με υπευθυνότητα, με ρεαλισμό, αλλά και μαχητικότητα, με πίστη στις δυνατότητες του λαού μας και της χώρας μας πιστεύουμε πως μέσα στο 1981 θα ξεκινήσει η μαρτιά, δύσκολη, αλλά σίγουρα επιτυχή πορεία του λαού μας, για μία Έλλάδα εθνικά πεπρωμένη, κοινωνικά Άννη, μία Έλλάδα που να ανήκει στους Έλληνες.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΦΛΩΡΑΚΗΣ, Γενικός Γραμματέας της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε.

Είναι, νομίζω, αδύνατο να συμπυκνώσει κανείς τις εξελίξεις της περασμένης χρονιάς σε ένα μόνο γεγονός, γιατί το 1980 συνέληκαν ένα σύνολο θετικών και αρνητικών εξελίξεων.

Ο χρόνος που πέρασε σηματοδότησε από μία πρωτοφανή για τα μεταδικτατορικά χρονικά άνοδο των λαϊκών αγώνων ενάντια στη λιτότητα, τον αυταρχισμό και την πολιτική του αλτταντισμού. Το άπεριικό κίνημα σημείωσε μία μεγάλη άνοδο και άγκάλιασε πλατιά στρώματα των εργαζομένων.

Από την άλλη μεριά τον περασμένο χρόνο είχαμε την ένταξη στην ΕΟΚ, την επανένταξη στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ. Την ύποταξη της κυβέρνησης στα ψυχροπολεμικά σχέδια του Ιμπεριαλισμού. Γεγονότα που αποκαλύπτουν τις συστηματικές προσπάθειες της άρχουσας τάξης να ενισχύσει τα δεσμά της εξάρτησης, να στερεώσει το καθεστώς της κυριαρχίας των μονοπωλίων, να παρεμβάλει νέα εμπόδια στο λαϊκό κίνημα για την αλλαγή.

Οι πρόσφατοι προληπτικοί έμρησμοι στο κέντρο της Αθήνας, η προδοτικότητα ενάντια στην παλλαϊκή ειρηνική πορεία της 16ης Νοέμβρη, από τις δυνάμεις της άνωμαλίας, αλλά και οι αντικομμουνιστικές ενέργειες και δηλώσεις μελών της κυβέρνησης φανεράνουν τη δραστηριοποίηση των αντιδραστικών δυνάμεων στη χώρα. Επιδιώκουν μία μεγαλύτερη αυταρχικοποίηση του καθεστώτος, μία παρπέρα δεξιά στροφή στην πολιτική ζωή, ώστε να αποκρούσουν το λαϊκό κίνημα για την αλλαγή.

Έτσι, τα αντιφατικά μπορεί να πει κανείς γεγονότα του '80, — νέες προϋποθέσεις στον αγώνα του λαού για να φύγει η δεξιά, αλλά και νέες δεσμεύσεις και απειλές για τη χώρα — δείχνουν πόσο έπιτακτική και ώριμη είναι η ανάγκη να μπεί η χώρα μας σ' ένα νέο δρόμο εθνικής ανεξαρτησίας και δημοκρατίας. Απ' αυτή την άποψη η χρονιά που ακολουθεί μπορεί να αποβεί κρίσιμη για τον τόπο μας. Θα όδοι μέσα στο '81 μία έλλογιμη μάχη που μπορεί να αποτελέσει σημείο στροφής προς την αλλαγή, αφού είναι δυνατό να φέρει την απώλεια της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας της δεξιάς, την ανάδειξη μιας δημοκρατικής κυβέρνησης. Πολλά θα εξαρτηθούν απ' το ανήσχεμα των αγώνων του λαού ενάντια στη λιτότητα και τον ατλαντισμό, απ' την ανάπτυξη της κοινής δράσης των δημοκρατικών δυνάμεων, απ' την ένωση του ΚΚΕ και τη συμμετοχή του στη Β' κανονική, ώστε το '81 να γίνει χρονιά μιας δημοκρατικής και ανεξάρτητης πορείας του τόπου.

Όσον αφορά τις διεθνείς εξελίξεις μπορεί να πει κανείς ότι η πρώτη χρονιά της δεκαετίας του '80 είναι χρονιά όξυνσης της διεθνούς κατάστασης και έντασης, που βασική πηγή τους είναι η αντιμετώπιση των ψυχρο-